

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Dantumadiel



Jaartal + zaaknummer : 2026-146508
Raadsvergadering d.d. : 30 juni 2026
Portefeuillehouder : R. Kempenaar
Programma : 90 Algemene dekkingsmiddelen
Programmaonderdeel : 91 Algemene uitkering
Naam opsteller : M van der Lei
E-mail : m.vanderlei@dantumadiel.frl
Onderwerp : Meicirculaire 2026
Begrotingswijziging : Ja

Voorgesteld raadsbesluit

De raad wordt voorgesteld de volgende besluiten te nemen:

1. De effecten van de meicirculaire 2026 voor kennisgeving aan te nemen;
2. de effecten van de meicirculaire 2026 middels een begrotingswijziging te verwerken in de begroting;
3. de middelen voor Participatie en Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) te reserveren.

Inleiding

Jaarlijks verschijnen er drie circulaire, de meicirculaire, de septembercirculaire en de decembercirculaire. In de meicirculaire staat de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid, in de septembercirculaire de vertaling van de Miljoenennota van de Rijksoverheid en de decembercirculaire bevat de laatste mutaties voor de afronding van het uitkeringsjaar.

De meicirculaire is op 29 mei j.l. verschenen. Deze circulaire bevat onder andere informatie over de jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds (accres), de nominale ontwikkeling in het gemeentefonds (inflatie) en het (deels) vervallen van de huishoudelijke hulp in de WMO per 2029.

Beoogd effect

Informerend over de effecten van de meicirculaire 2026 en deze te verwerken in de begroting.

Argumenten

1.1 Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente

De uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente Dantumadiel. Voor het uitvoeren van haar taken is de gemeente derhalve voor een groot deel afhankelijk van de uitkering uit het gemeentefonds. Gezien deze afhankelijkheid is het belangrijk om goed geïnformeerd te blijven over de stand van deze uitkering.

2.1 De begroting dient een actueel en reëel beeld te geven

In de begroting is weergegeven welke middelen de raad beschikbaar stelt voor alle taken en activiteiten van de gemeente. Om goede afwegingen te kunnen maken ten aanzien van het beschikbaar stellen van middelen is een actuele en reële begroting een vereiste. Aangezien de uitkering uit het gemeentefonds van grote invloed is op de beschikbare middelen is het belangrijk om de ontwikkelingen uit de circulaire te verwerken in de begroting.

De meicirculaire 2026 heeft voor 2026 een negatief effect op het begrotingsresultaat van € 125.000, voor 2027 is sprake van een positief effect van € 1.789.000 waarvan € 1.156.000 correctie voor inflatie. Dit betreft het effect na aftrek van de te reserveren middelen voor participatie en CDOKE. Het effect van de meicirculaire wordt verwerkt middels een begrotingswijziging. Een nadere toelichting op de ontwikkelingen volgt onder het kopje Financiën.

3.1 De middelen uit de integratie uitkering Participatie komen ten gunste van Dokwuk

De middelen die de gemeente ontvangt vanuit de integratie uitkering Participatie komen ten gunste van Dokwuk. Om deze reden worden bij het ramen van de baten vanuit de integratie uitkering Participatie gelijk ook de lasten voor Dokwuk geraamd. De ontvangst van deze middelen en de besteding zijn derhalve met elkaar in evenwicht en budgetneutraal.

3.2 De middelen uit de decentralisatie uitkering Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) zijn een voortzetting van de Specifieke uitkering CDOKE.

De financiële middelen uit de Specifiek uitkering CDOKE zijn ook voor 2027 omgezet naar een Decentralisatie uitkering vanuit het gemeentefonds. Omdat het hier een situatie betreft waarbij een Specifieke uitkering voor 2027 nogmaals wordt omgezet naar een Decentralisatie uitkering uit het gemeentefonds wordt er voor gekozen deze middelen te reserveren voor dit specifieke doel. Daarbij is het Rijk nog zoekende naar de uitkeringsvorm voor de middelen voor de periode 2028 tot en met 2030. Voor een bestendige beleidsuitvoering is het daarom nodig om de middelen te reserveren.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Decentralisatie- en integratie uitkeringen worden mogelijk nog besteed

In de meicirculaire worden middelen beschikbaar gesteld via decentralisatie- en integratie uitkeringen voor bepaalde doeleinden. In de basis zijn deze middelen vrij besteedbaar. Om deze reden worden deze middelen niet gereserveerd voor dit doeleinde en komen ze in eerste instantie ten gunste van het resultaat. Kanttekening is dat deze middelen op een later moment alsnog tot een uitgave kunnen leiden en ten laste komen van het resultaat.

2.2 Er zijn fouten geconstateerd in de rekenmodellen van de Meicirculaire van het ministerie (BZK)

De Meicirculaire 2026 is op vrijdag 29 mei 2026 door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gepubliceerd. Op zondag 31 mei 2026 heeft BZK de gemeenten geïnformeerd dat er iets niet goed is gegaan met de bij de meicirculaire 2026 behorende rekenmodellen. De geconstateerde fouten hebben betrekking op de indexatie van het ingroeipad naar het nieuwe verdeelmodel en de bijstelling van de maatstaf met betrekking tot niet-westerse-migranten. De verwachting is dat deze fouten geen materiële invloed hebben op de uitkomsten zoals deze voorliggen.

Omdat de Perspectiefnota 2026, waar de meicirculaire een belangrijk onderdeel van vormt, op 30 juni bij de gemeenteraad voorligt ter besluitvorming is er voor gekozen om wel te gaan werken met de foutieve rekenmodellen. Zodra er een herziening wordt gepubliceerd zal deze opnieuw worden doorgerekend. Aanpassingen op de begroting zullen te zijner tijd worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.3 Stelposten Jeugdzorg en WMO vormen risico omdat de plannen van het rijk nog niet zijn uitgewerkt

De plannen van het rijk zijn nog niet uitgewerkt maar de bezuiniging is wel reeds verwerkt in het gemeentefonds. Omdat de plannen nog onvoldoende zijn uitgewerkt is het voor de gemeente nog niet mogelijk om de besparing in kosten in te schatten. Om deze reden wordt voor de plannen een stelpost opgenomen voor besparingen van eenzelfde omvang als de korting in het gemeentefonds. De korting op het gemeentefonds is daarmee budgetneutraal verwerkt. Zodra de plannen concreter worden zullen de stelposten vervallen en vervangen worden door de verwachte besparing in de begroting van de gemeente. Te zijner tijd kunnen deze plannen derhalve impact hebben op het resultaat van de gemeente.

Bij uitstel (of afstel) van de plannen rondom de Jeugdwet en de Wmo zal de korting in de algemene uitkering en de bijbehorende stelpost verschuiven (of vervallen).

2.4 Uitkering ruimte onder het BCF wordt ieder jaar lager

Het btw-compensatiefonds (BCF) is opgericht om btw weg te nemen als factor in de afweging van decentrale overheden tussen uitbesteden en inbesteden. Decentrale overheden kunnen betaalde btw terugvragen bij het BCF. Jaarlijks blijft er geld over in het BCF. Deze middelen worden jaarlijks bij de septembercirculaire verdeeld over de gemeenten. De toezichthouder (provincie) adviseert om een stelpost op te nemen voor 100% van deze uitkering. Aangezien de ruimte onder het BCF jaarlijks afneemt is er voor gekozen om de uitkering voor 75% op te nemen als stelpost. De (on)zekerheid rondom deze stelpost zal bij iedere circulaire worden geëvalueerd.

Financiën

De meicirculaire levert voor 2026 een nadeel op van € 125.000 ten opzichte van de decembercirculaire 2025. Voor begrotingsjaar 2027 is sprake van een voordeel van € 1.789.000 waarvan € 1.156.000 een

correctie voor inflatie. Het effect op de begroting wordt ten gunste van het begrotingsresultaat gebracht en verwerkt middels een begrotingswijziging.

In bijlage 1 is een vergelijking opgesteld van de meicirculaire 2026 ten opzichte van de decembercirculaire 2025. Onderstaande een korte samenvatting van deze bijlage.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Meicirculaire 2026	52.674	54.646	52.800	53.378	54.266
Decembercirculaire 2025	-	52.655	52.006	51.699	52.659
Effect meicirculaire (A)	19	2.640	1.711	1.679	1.607
Te reserveren (B)	-	144	851	371	288
Effect op begroting	-125	1.789	1.439	1.308	1.319

De mutatie ten opzichte van de decembercirculaire 2025 wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende onderdelen:

Accresontwikkeling (2026: € 196.000 voordelig, 2027: € 231.000 voordelig)

Het volume accres is voor de uitkeringsjaren 2027 en verder bijgesteld op basis van het 8-jaars historische gemiddelde van het bruto binnenlands product uit de Macro Economische Verkenning. Het LPO accres is voor de uitkeringsjaren 2026 en verder bijgesteld op basis van het prijs bbp uit het Centraal economisch plan 2026 van het Centraal Planbureau.

Nominale ontwikkeling (2026: € -, 2027: € 1.156.000 voordelig)

De gemeente Dantumadiel raamt de begroting tegen constante prijzen. Dat betekent dat we hetzelfde prijspeil hanteren voor alle begrotingsjaren. Bij de meicirculaire worden de inkomsten vanuit het gemeentefonds voor *huidig jaar+1* en verder bijgesteld naar het prijspeil van *huidig jaar+1*. Ditzelfde doen we met de baten en lasten in de Perspectiefnota. We noemen dit ook wel de inflatiecorrectie.

Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2025 (2026: € 228.000 nadelig, 2027: € -)

Het BTW-Compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het Gemeentefonds gestort. Bij de Septemercirculaire heeft de gemeente Dantumadiel € 464.000 ontvangen. Inmiddels is gebleken dat de ruimte onder het plafond kleiner is dan verwacht en vindt er een (nadelige) afrekening plaats.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo (2026: € -, 2027: € 250.000 voordelig)

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor valt de eerder ingeboekte besparing in 2027 tijdelijk weg.

WOZ waarden mutaties / aanpassing rekenmodel (2026: € 237.000 voordelig, 2027: € 25.000 nadelig)

In de verdeling van het gemeentefonds worden de inkomsten vanuit de Onroerendezaakbelasting (OZB) meegewogen. Wanneer meer inkomsten vanuit de OZB worden ontvangen daalt de inkomst vanuit het gemeentefonds. Bij de meicirculaire zijn de gehanteerde WOZ waarden geactualiseerd. Daarnaast zijn de rekentarieven voor de OZB aangepast.

Integratie uitkering Participatie (2026: € 144.000 voordelig, 2027: € 203.000 voordelig)

De integratie uitkering Participatie wordt structureel verhoogd. Deze bijstelling betreft een correctie voor hogere lonen en prijzen. Daarnaast wijzigt de budgetverdeling voor de rijksbijdrage beschut werk als gevolg van een nieuwe verdeelsleutel. Deze gelden worden volgens afspraak geoormerkt (voor Dokwerk).

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (2026: € -, 2027: € 648.000 voordelig)

De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de Specifieke uitkering CDOKE. In 2027 worden middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2028 tot en met 2030 maar de uitkeringsvorm na 2027 is nog niet bepaald.

Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023 (2026: € -, 2027: € 146.000 voordelig)

Voor wat betreft ingroeipad voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds hebben de fondsbeheerders het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) overgenomen. Het advies is om het ingroeipad te bevriezen op het niveau van 2026 en dit niveau tot en met 2028 mee te laten groeien met de indexatie.

Huishoudelijke hulp uit de Wmo (2029: € -, 2030: € -)

Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt er geld uit het gemeentefonds gehaald.

Zoals aangegeven heeft de gemeente als gevolg van het vervallen van deze voorziening minder kosten. Overeenkomstig het advies van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt er een stelpost opgenomen voor de minder kosten. Het bedrag van de minder kosten is gelijk aan de korting in de algemene uitkering. De Huishoudelijke hulp uit de WMO is op deze wijze budgetneutraal in onze begroting opgenomen. We zijn nog in afwachting van een reactie van de toezichthouder.

Vervolg en planning

Na besluitvorming door de raad wordt de begrotingswijziging doorgevoerd.

Communicatie + Participatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Bijlage 1 - Effecten meicirculaire 2026
2. Bijlage 2 - Meicirculaire Gemeentefonds 2026

Damwâld, 9 juni 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dantumadiel,

de secretaris, G. van Oudenaarden

de burgemeester, drs. A. Haga

Raadsbesluit

2026-146508



De raad van de gemeente Dantumadiel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 9 juni 2026;

Besluit:

1. De effecten van de meicirculaire 2026 voor kennisgeving aan te nemen;
2. de effecten van de meicirculaire 2026 middels een begrotingswijziging te verwerken in de begroting;
3. de middelen voor Participatie en Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE) te reserveren.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dantumadiel in zijn openbare vergadering d.d. 30 juni 2026.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

M. Jonker

drs. A. Haga